

LIETUVOS RESPUBLIKOS SPECIALIŲJŲ TYRIMŲ TARNYBA

Biudžetinė įstaiga, A. Jakšto g. 6, LT-01105 Vilnius,
tel. 8 706 63 335, el. p. dokumentai@stt.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188659948

Vilniaus miesto savivaldybei
El. p. savivaldybe@vilnius.lt

SĮ „Susisiekimo paslaugos“
El. p. info@vilniustransport.lt

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
El. p. info@am.lt

Kopija

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolei
El. p. info@vkontrole.lt

Valstybinei teritorijų planavimo ir statybos inspekcijai
prie Aplinkos ministerijos
El. p. info@vtpsi.lt

ANTIKORUPCINIO VERTINIMO IŠVADA DĖL AUTOMOBILIŲ STOVĖJIMĄ VILNIAUS MIESTE REGLAMENTUOJANČIŲ TEISĖS AKTŲ

2020 m. balandžio d. Nr. 4-01-

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 8 straipsnio nuostatomis, atsižvelgdami į reguliuojamų visuomeninių santykių srities aktualumą, į 2018 m. sausio 31 d. antikorupcinio vertinimo išvadoje „Dėl automobilių stovėjimą Vilniaus mieste reglamentuojančių teisės aktų“ Nr. 4-01-842 pateiktas pastabas ir pasiūlymus, kurių didžioji dalis nebuvo įgyvendinta, savo iniciatyva atlikome šių teisės aktų antikorupcinį vertinimą:

1. Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytomis mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų, patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2011 m. liepos 13 d. nutarimu Nr. 1-127 (toliau – Nuostatai);

2. Kompensavimo už neįrengtas automobilių stovėjimo vietas tvarkos aprašo, patvirtinto Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. 1-1312 (toliau – Kompensavimo aprašas);

3. Gyventojų ir komercinių patalpų savininko (valdytojo) leidimų išdavimo, pratęsimo ir panaikinimo tvarkos aprašo, patvirtinto Savivaldybės įmonės „Susisiekimo paslaugos“ (toliau – ir SĮ „Susisiekimo paslaugos“) direktoriaus 2018 m. kovo 27 d. įsakymu Nr. 2018-V-28 (toliau – Aprašas);

4. Sumokėtos vietinės rinkliavos už automobilių stovėjimą, naudojantis mobiliųjų operatorių teikiamomis paslaugomis (siunčiant trumpąsias mobiliojo ryšio žinutes arba užsakant mokamą stovėjimą m.parking programa) grąžinimo tvarkos aprašo, patvirtinto SĮ „Susisiekimo paslaugos“ direktoriaus 2018 m. kovo 27 d. įsakymu Nr. 2018-V-30 (toliau – Rinkliavos grąžinimo aprašas);

5. Transporto priemonių stovėjimo įkainių savivaldybės įmonės „Susisiekimo paslaugos“ patikėjimo teise eksploatuojamose automobilių stovėjimo aikštelėse nustatymo metodikos, patvirtintos Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2018 m. gruodžio 19 d. sprendimu Nr. 1-1862 (toliau – Įkainių metodika);

6. SĮ „Susisiekimo paslaugos“ eksploatuojamų transporto priemonių stovėjimo aikštelių naudojimosi taisyklių, patvirtintų SĮ „Susisiekimo paslaugos“ direktoriaus 2019 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. 2019-V-143 (toliau – SĮ „Susisiekimo paslaugos“ aikštelių taisyklės);

7. Automobilių stovėjimo vietų rezervavimo tvarkos aprašo, patvirtinto Vilniaus miesto savivaldybės administracijos direktoriaus 2011 m. rugpjūčio 26 d. įsakymu Nr. 30-1249 (su pakeitimais) (toliau – Rezervavimo aprašas)¹.

Atlikus aukščiau minėtų teisės aktų antikorupcinį vertinimą nustatyta, kad kai kurios jų nuostatos nėra suderintos su aukštesnės galios teisės aktais ir nėra pakankamai išsamios, kas leidžia jas plačiai interpretuoti bei taikyti nevienareikšmiškai. Be to, pagal minėtus teisės aktus vietinės rinkliavos surinkimas pavestas savivaldybės įmonei, be kita ko, teikiančiai analogiškas transporto priemonių stovėjimo aikštelių administravimo paslaugas, kuriose surinktos įmokos nėra priskiriamos prie vietinės rinkliavos. Tai, kad pagal minėtus teisės aktus minėtai savivaldybės įmonei suteiktos itin plačios diskrecinės sąlygos priimti esminius sprendimus, turinčius reikšmės vietinės rinkliavos įmokų dydžiams, atskirais atvejais gali neužtikrinti įmonės priimamų sprendimų objektyvumo, skaidrumo ir sudaryti sąlygas pasielgti nesąžiningai.

---

¹ Pažymėtina, kad didžioji dalis analizuotų teisės aktų nėra paskelbti viešai.

Siekdami teisinio reguliavimo tikslumo, išsamumo, nuoseklumo bei skaidrumo, teikiame žemiau esančias pastabas ir pasiūlymus.

1. Dėl Vietinės rinkliavos už naudojimąsi Tarybos nustatytais mokamomis vietomis automobiliams statyti nuostatų

1.1. Nuostatų 5 punkte numatyta, kad vietinė rinkliava įskaitoma į Vilniaus miesto savivaldybės biudžetą, o surinktas vietinės rinkliavos lėšas *rekomenduojama* skirti Vilniaus miesto viešojo transporto sistemos, dviračių infrastruktūros, automatizuotos šviesoforų reguliavimo ir valdymo sistemos, automobilių statymo infrastruktūros eksploatavimui, renovacijai ir plėtrai užtikrinti.

Pažymėtina, kad už automobilių stovėjimą numatytose mėlynojoje, raudonojoje, geltonojoje bei žaliojoje zonose surinktas vietinės rinkliavos lėšas, kurios, remiantis 2018 m. SĮ „Susisiekimo paslaugos“ veiklos ataskaitos duomenimis², kasmet siekia iki keliolikos milijonų eurų, tik rekomenduojama naudoti Nuostatų 4 punkte nustatytiems tikslams, tačiau (formaliai vertinant) jos gali būti skirtos ir kitiems tikslams, tiesiogiai nesusijusiems su automobilių ir alternatyvių susisiekimo priemonių judėjimo ir stovėjimo miesto gatvėse gerinimu. Šis aspektas svarstytinas ne tik teisinio aiškumo požiūriu, pavyzdžiui, kokiems kitiems tikslams gali būti naudojamos surinktos lėšos, bet ir vietinę rinkliavą mokančių subjektų teisėtų lūkesčių ir poreikių, tiesiogiai susijusių su susisiekimo mieste gerinimu, tenkinimo požiūriu, kad jų sumokėtos lėšos būtų naudojamos tikslingai, pavyzdžiui, gerinti automobilių parkavimo infrastruktūrą, užtikrinant jos plėtrą, gerinti stovėjimo zonų asfalto dangos būklę, tobulinti susisiekimo alternatyviomis priemonėmis (ne viešuoju transportu), pavyzdžiui, dviračiais, elektriniais paspirtukais, motoroleriais ir pan., infrastruktūrą (šaligatvių, kelkraščių pritaikymo dviratėms transporto priemonėms, saugių jų parkavimo vietų, remonto stotelių įrengimui ir pan.).

Siekdami minėto proceso skaidrumo ir efektyvumo, siūlome:

- kiekvienų metų pradžioje savivaldybės interneto svetainėje skelbti už surinktas vietinės rinkliavos lėšas planuojamų atlikti miesto infrastruktūros gerinimo darbų planą bei ataskaitas už pernai atliktus darbus – apmokestintose zonose esančių gatvių, automobilių stovėjimo aikštelių ir kelkraščių, šaligatvių dangos remontą, dviračių takų tiesimą, dviračių, motorolerių ir pan. parkavimo vietų įrengimą, kt.;

- Valstybės kontrolei svarstyti galimybę atlikti auditą vietinės rinkliavos administravimo srityje³.

² Prieiga internete: <http://www.vilniustransport.lt/uploads/docs/2018%20m.%20veiklos%20ataskaita.pdf>

³ Pagal Nuostatų 41 punktą, vietinės rinkliavos administravimą kontroliuoja Valstybės kontrolė ir Savivaldybės kontrolierius, tačiau viešojoje erdvėje nepavyko rasti minėtos kontrolės rezultatų.

1.2. Nuostatų 6 punkte įtvirtinta, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ *periodiškai (ne rečiau kaip 1 kartą per metus)* atlieka *stovėjimo vietų užimtumo analizę* ir teikia siūlymus Vilniaus miesto savivaldybės administracijai dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo tose miesto gatvėse ir aikštelėse, kuriose automobilių stovėjimo vietų užimtumas piko metu viršija 85 proc.

Aukščiau minėtos nuostatos svarstybinis šiais aspektais:

1.2.1. iš aukščiau minėtų nuostatų nėra aišku, kokiais kriterijais remiantis, kokia tvarka, į kokias aplinkybes atsižvelgiant, kokia apimtimi, kokį periodą laike pasirenkant (Nuostatuose, be kita ko, neatskleidžiama ir sąvokos „pikas“ reikšmė), kiek kartų daugiausiai per metus gali būti priimamas sprendimas atlikti automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizę, nuo kurios rezultatų priklauso vietinės rinkliavos įkainių peržiūrėjimas, lemiantis didesnę finansinę naštą rinkliavos mokėtojams.

Analizuojamo teisės akto nuostatos jokių reikšmingų aspektų, susijusių su automobilių stovėjimo vietų užimtumo analize, neatskleidžia, o SĮ „Susisiekimo paslaugos“, manytina, suteikiama pernelyg plati diskrecija priimti aukščiau minėtus sprendimus, pasirinkti jų įgyvendinimo laiką, būdą, metodus.

2020 m. kovo 17 d. raštu „Dėl teisės aktų, reikalingų antikorpuciniam vertinimui atlikti, pateikimo“ Nr. 2020-S1-0330 SĮ „Susisiekimo paslaugos“ informavo, kad „*nėra teisės akto, nustatančio stovėjimo vietų užimtumo analizės atlikimo tvarką. SĮ „Susisiekimo paslaugos“ kasmet įsigyja stovėjimo vietų užimtumo analizės paslaugas viešojo pirkimo būdu. Sudarytos sutartys su paslaugų teikėjais skelbiamos CVP IS (pvz., 2020 m. vasario 24 d. Rinkliava apmokestintų automobilių stovėjimo vietų užimtumo tyrimo paslaugų teikimo sutartis Nr. 2020-SUT-28). Natūrinis rinkliava apmokestintų automobilių stovėjimo vietų užimtumo tyrimas atliekamas stebėtojų skaičiuojant esančias automobilių stovėjimo vietas ir stovinčius automobilius kiekvienoje rinkliava apmokestintoje gatvėje / aikštelėje. Rinkliava apmokestintų automobilių stovėjimo vietų užimtumo lentelėje fiksuojamas stovėjimo vietų skaičius, stovinčių automobilių skaičius, išskaičiuojamas gatvės / aikštelės užimtumo procentas. Tiriamų gatvių sąrašas – visos apmokestintos gatvės“.*

Mūsų nuomone, aptariamai automobilių stovėjimo vietų užimtumo analizei atlikti yra ypatingai svarbu taikomi tyrimo metodologiniai principai.

Atkreiptinas dėmesys, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ aukščiau minėta sutartis Nr. 2020-SUT-28 apima būsimą, šiais metais vyksiantį tyrimą. Tačiau apie pernai ar anksčiau atliktus parkavimo vietų užimtumo tyrimus duomenų *nepateikta ir jie viešai nėra prieinami.*

Susipažinus su viešai CVP IS sistemoje prieinamais sutarties duomenimis bei specifikacija, nustatyta, kad atliekant užimtumo analizę mėlynojoje rinkliavos zonoje stebėjimą (stovinčių automobilių skaičiavimą) planuojama pradėti *ne anksčiau* š. m. kovo 1 d. ir baigti ne vėliau kaip balandžio 10 d. antradienį, trečiadienį, ketvirtadienį 9-10 val., 13-14 val., 15-16 val., 18-19 val. ir 21-

22 val. Atliekant užimtumo analizę raudonojoje rinkliavos zonoje stebėjimas turėtų būti vykdomas tomis pačiomis dienomis 9-10 val., 13-14 val., 15-16 val. ir 18-19 val. Atliekant užimtumo analizę geltonojoje rinkliavos zonoje stebėjimas bus vykdomas 9-10 val., 13-14 val. ir 15-16 val., žaliojoje rinkliavos zonoje – tomis pačiomis dienomis 9-10 val., 13-14 val., 15-16 val.

Kaip matyti iš aukščiau išdėstyto, lieka neaišku:

- kokia bus tyrimo trukmė (pagal sutartį jis turėtų būti pradėtas ne anksčiau kovo 1 d., tačiau nedraudžiama jį pradėti bet kada vėliau);

- kodėl skirtingose rinkliavos zonose automobilių skaičius turėtų būti fiksuojamas skirtingu paros metu;

- ar tyrimo metu bus atsižvelgta į gyventojų ar komercinių patalpų savininko (valdytojo) leidimų turėtojų skaičių toje zonoje ir jų stovinčius automobilių skaičių (kadangi jie yra elektroniniai, o tyrimą atliekantys asmenys tiesiog skaičiuos rinkliavos zonose stovinčius automobilius, tikėtina, kad – ne);

- ar vykdant tyrimą bus atsižvelgta į valstybės, savivaldybės ar privačių asmenų rezervuotų vietų tose rinkliavos zonose skaičių;

- ar vykdant tyrimą bus atsižvelgta į savivaldybės administratoriaus sprendimu neatlygintinai, remiantis Nuostatų 20.2 punktu, nustatytą laikotarpį naudojamų parkavimo vietų skaičių;

- ar vykdant tyrimą bus skaičiuojami ir rinkliavos zonose stovintys elektromobiliai, dalijimosi paslaugos automobiliai, taksi automobiliai ir pan.

Aukščiau paminėti aspektai sutartyje nėra aptarti, tačiau yra labai svarbūs, nes būtent išvardytų subjektų automobiliai tyrimo metu galėtų sudaryti ir kritinę transporto priemonių masę, turinčią reikšmės įvertinant 85 procentų užimtumo kriterijų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, įgyvendinant nuostatas dėl automobilių stovėjimo vietų užimtumo įvertinimo, jas taikantiems asmenims suteikiamos itin plačios diskrecinės teisės galimai nepagrįstai spręsti dėl užimtumo analizės atlikimo momento, būdų, tyrimo metodologijos parinkimo ir kitų susijusių aktualių sprendimų priėmimo.

1.2.2. Nuostatų 6 punkto nuostatų loginė-lingvistinė konstrukcija suponuoja, kad jose minėtas rinkliavos dydžių koregavimas turėtų apimti ne tik rinkliavos dydžių didinimą, bet ir jų mažinimą, pavyzdžiui, pasiekus esmingai mažesnę negu 85 proc. užimtumo reikšmę. Tačiau minėtas aspektas Nuostatuose neaptiriamas ir nedetalizuojamas. Pavyzdžiui, sutartyje numatytu laikotarpiu, kai šalyje yra paskelbtas karantinas, galimai automobilių skaičius mokamose zonose bus ženkliai sumažėjęs. Ar į šį aspektą bus atsižvelgta ir ar bus mažinami ir kada, kokiam laikotarpiui, vietinės rinkliavos dydžiai – nėra aišku.

1.2.3. Nuostatų 6 punkte įtvirtinta, kad viršijant 85 proc. automobilių stovėjimo vietų užimtumą piko metu, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ teikia pasiūlymus dėl *rinkliavos dydžių* koregavimo tose miesto gatvėse ir aikštelėse. Nuostatų 42 punkte numatyta, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ <...> parengia ir, suderinusi su Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Eismo organizavimo skyriumi, teikia Vilniaus miesto savivaldybės administracijos įgaliotam padaliniiui tvirtinti Mokamų automobilių stovėjimo vietų Vilniaus miesto vietinės rinkliavos zonose *galiojimo laikų schemą*.

Pažymėtina, kad nei aukščiau minėtos, nei kitos Nuostatų nuostatos nenumato rinkliavos zonų perskirstymo ir jų užimamo ploto didinimo ar mažinimo aspektų.

Tačiau SĮ „Susisiekimo paslaugos“ 2018 m. veiklos ataskaitoje nurodyta, kad „remiantis 2016 m. tyrimo rezultatais buvo inicijuotas vietinės rinkliavos dydžių koregavimas, pakeičiant dviejų zonų tarifus: mėlynojoje zonoje vietoj 1,8 Eur už 1 val. stovėjimą – į 2,5 Eur už 1 val. stovėjimą, o raudonojoje zonoje vietoj 0,9 Eur už 1 val. stovėjimą pakeisti į 1,5 Eur už 1 val. stovėjimą. *Taip pat praplėstos mėlynosios zonos ribos, į zoną įtraukiant B. Radvilaitės, Islandijos, Vilniaus, Liejyklos, Totorių, L. Stuokos–Gucevičiaus g., S. Daukanto a., Pilies, Šv. Jono, Dominikonų, Benediktinių, Labdarių gatves.* <...> Įmonė teiks siūlymus dėl *rinkliavos zonų ir įkainių peržiūrėjimo*⁴.

Nors pagal Nuostatų 6 punktą SĮ „Susisiekimo paslaugos“ įgaliota teikti siūlymus Vilniaus miesto savivaldybės administracijai dėl vietinės rinkliavos dydžių koregavimo, Vilniaus miesto savivaldybės tarybai 2019 m. buvo pateikti siūlymai ne tik dėl dydžių, bet ir rinkliavos zonų peržiūrėjimo. Šiuo atveju abejojama, ar tokių pasiūlymų teikimas dera su minėtų nuostatų įgyvendinimu ir ar neviršija SĮ „Susisiekimo paslaugos“ suteiktų įgaliojimų.

1.2.4. Aukščiau minėtais aspektais ir vietinės rinkliavos zonų užimtumo analizės aspektu yra aktualu ir tai, kad dalis automobilių stovėjimo vietų ir aikštelių skirtingose Vilniaus miesto teritorijos zonose, be kita ko, besiribojančiose su vietinės rinkliavos zonomis, yra eksploatuojamos, įkainiai už stovėjimą jose nustatomi ir įmokos renkamos ne savivaldybės įmonės „Susisiekimo paslaugos“.

Atlikus viešojoje erdvėje pateiktų duomenų analizę, 2019 m. tam tikrose miesto teritorijose, ypač centre ir senamiestyje, kitų aikštelių administratorių taikomi dydžiai už paslaugų suteikimą buvo didesni negu Vilniaus miesto savivaldybės taikomi vietinės rinkliavos dydžiai. Minėtas faktas taip pat galimai lėmė didesnę SĮ „Susisiekimo paslaugos“ administruojamų vietinės rinkliavos zonon patenkančių automobilių stovėjimo vietų ir aikštelių užimtumą.

Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2020 m. sausio 1 d. savivaldybei atlikus vietinės rinkliavos dydžių koregavimą (ir rinkliavos zonų pakeitimus) minėtų privatiems asmenims perleistų aikštelių paslaugų įkainiai padidėjo, tačiau šiuo metu centre ir šalia jo esančiose vietose (kuriose vietinės

---

⁴ Veiklos ataskaitos 53 p. Prieiga internete:

<http://www.vilniustransport.lt/uploads/docs/2018%20m.%20veiklos%20ataskaita.pdf>

rinkliavos dydžiai yra didžiausi) jie neretai yra žemesni. Pavyzdžiui, Lukiškių g. patenka į mėlynąją vietinės rinkliavos zoną, todėl už automobilio stovėjimą valandai asmuo čia sumoka 2,50 euro⁵, arba 20 eurų už 8 darbo valandas. Mėlynojoje zonoje nėra išduodama mėnesio stovėjimo abonementų, todėl norint kasdien statyti čia automobilį asmuo turėtų sumokėti apie 400 eurų per mėnesį (vidutiniškai 20 darbo dienų x 20 eurų). Į mėlynosios zonos ribas patenkančioje Lukiškio g. 6 esančioje „Unipark“ aikštelėje⁶ 1 val. automobilio stovėjimas kainuoja 2 eurus, arba 16 eurų 8 valandų trukmės darbo dienai, o mėnesio abonementas – 200 eurų.

Todėl tikėtina, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ administruojamose parkavimo vietose užimtumo rodikliai nuo šių metų pradžios reikšmingai sumažėjo. Tačiau nėra aišku, kaip minėta aukščiau, ar atlikus automobilių stovėjimo aikštelių užimtumo analizę ir nustatius, kad užimtumas esmingai mažesnis nei 85 proc., bus peržiūrimi ir mažinami vietinės rinkliavos įkainiai, perskirstomos apmokestintos zonos.

Vertinant 2020 m. įsigaliojusių rinkliavos zonų pokyčių padarinius galima daryti išvadą, kad nepakankamai išsamiai reglamentuotų Nuostatų 6 punkto nuostatų įgyvendinimas galimai lėmė ne tik vietinės rinkliavos dydžių, bet ir privačių asmenų teikiamų paslaugų įkainių padidėjimą.

Aukščiau minėtą išvadą patvirtintų ir tai, kad kai kuriose Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus 2019 m. gruodžio 17 d. įsakymu „Dėl teritorijų ir jų ribų, kuriose galioja gyventojams išduodami leidimai statyti automobilius mokamose automobilių stovėjimo vietose, sąrašo tvirtinimo“ Nr. 30-3199/19⁷ nustatytose zonose, pavyzdžiui, raudonojoje zonoje nuo Krokuvos g. iki S. Fino g. (sąrašo 27 eilutė), arba geltonojoje zonoje Šeimyniškių (nuo Rinktinės g.), Lvovo, Kalvarijų, Žalgirio, Rinktinės (iki Šeimyniškių g.) gatvėse (sąrašo 29 eilutė)⁸ nėra iki šiol įrengti automobilių stovėjimo bilietų automatai, kuriuos, remiantis Nuostatų 6 punktu, turi įrengti ir prižiūrėti SĮ „Susisiekimo paslaugos“.

Turimais duomenimis, motyvuodama minėtu argumentu, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ atsisako minėtose zonose gyvenantiems asmenims išduoti lengvatinius metinius automobilių parkavimo leidimus, dėl ko jie yra priversti naudotis prie sparčiai šiose zonose statomų daugiabučių įrengtomis privačių aikštelių administratorių paslaugomis, o savivaldybė negauna pajamų.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad per SĮ „Susisiekimo paslaugos“ interneto svetainę prisijungus prie elektroninės valdžios vartų⁹, siekiant gauti minėtą gyventojų leidimą, pateikiamas esą nuo 2020-01-01 galiojantis apmokestintų vietinė rinkliava zonų žemėlapis, tačiau jis reikšmingai

⁵ Prieiga internete: <https://www.parking.lt/lt/2/146>

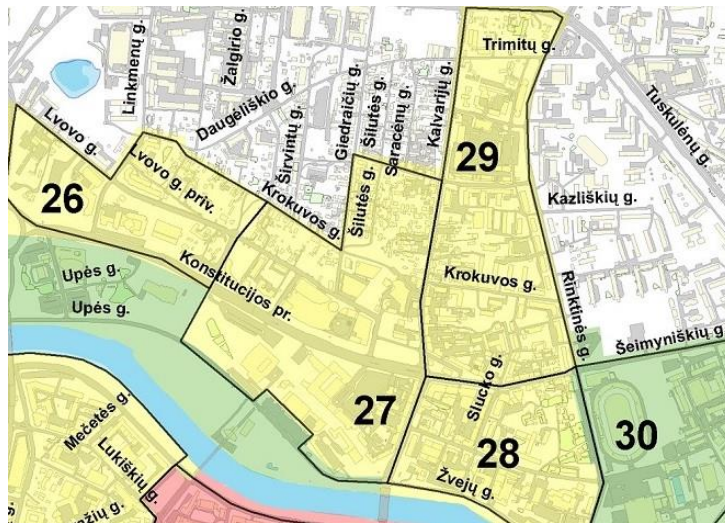
⁶ Prieiga internete: <https://www.unipark.lt/lt/parkavimas/Vilnius-8?v=4#lukiskiu-gatve>

⁷ Prieiga internete: <https://vilnius.lt/vaktai/Default.aspx?Id=3&DocId=30334141>

⁸ Žemėlapis prieinamas čia: <https://www.parking.lt/lt/2/146>

⁹ Prieiga internete: https://www.parking.lt/lt/2/30?fbclid=IwAR22n2E9QCp-d9pliQTn_r_4F1SvC9JXl5tWpVpPqYqFVL5BZEROV-hzLLs

skiriasi nuo patvirtinto aukščiau minėtu Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu ir ankstesnėje pastraipoje minėtos zonos ir gatvės jame nėra pažymėtos.

Taigi, nėra aišku, koku pagrindu nėra vadovaujama savivaldybės patvirtintu teisės aktu dėl nustatytų vietinės rinkliavos zonų.

1.2.5. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ ne tik renka vietinę rinkliavą ir rūpinasi tam skirtos infrastruktūros priežiūra, bet ir pati administruoja automobilių stovėjimo aikšteles. Svarbus aspektas yra tas, kad už stovėjimą tose aikštelėse surinktos lėšos *nėra vietinės rinkliavos objektas*, o jų dydžių skaičiavimui taikomos skirtingos formulės, numatytos Vilniaus miesto savivaldybės tarybos sprendimu tvirtinamoje Įkainių metodikoje. Minėti įkainiai taip pat perskaičiuojami pasiekus *skaičiuojamąjį vidutinį mėnesinį užimtumą* ne dažniau kaip kartą į metus (Įkainių metodikos 4 punktas).

Iš šios savivaldybės įmonės pateiktų ir viešai prieinamų duomenų nėra aiškūs net baigtinis administruojamų aikštelių bei stovėjimo vietų jose skaičius, ne visai aiškūs ir įkainių apskaičiavimo, ilgalaikės vietų nuomos jose mechanizmas.

Pavyzdžiui, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ interneto svetainėje skiltyje „Stovėjimo aikštelės“¹⁰ nurodytos šešios automobilių stovėjimo aikštelės (be „Statyk ir važiuok“ aikštelių): Gedimino pr. 9, Tilto g. 14, T. Kosciuškos g. 1A, G. Baravyko g., Šeimyniškių g. 23, Antakalnio g. 59.

SĮ „Susisiekimo paslaugos“ aikštelių taisyklių, reglamentuojančių transporto priemonių statymo, stovėjimo ir apmokėjimo už stovėjimą tvarką, 1 punkte nurodytos tik keturios šios savivaldybės įmonės eksploatuojamos aikštelės: T. Kosciuškos g. 1A (1.1 papunktis), Tilto g. 14 (1.2 papunktis), G. Baravyko g. 3 (1.3 papunktis) ir G. Baravyko g. 10 (1.4 papunktis).

¹⁰ Prieiga internete: <https://www.parking.lt/lt/1>

Įkainių metodikoje nurodytos šios *pirmos grupės*¹¹ SĮ „Susisiekimo paslaugos“ patikėjimo teise valdomos ir eksploatuojamos automobilių stovėjimo aikštelės Vilniuje: Savanorių pr., Žemaitės g., Žemaitės g., Sėlių g., Ukmergės g., Ukmergės g., G. Baravyko g., G. Baravyko g., G. Baravyko g., Ukmergės g., Ukmergės g., A. Strazdelio g., Geležinio Vilko g., Savanorių pr., V. Gerulaičio g., Kalvarijų g., Viršuliškių g., Šeimyniškių g., Upės g. (2.1 papunktis), *antros grupės* automobilių stovėjimo aikštelės – Antakalnio g. ir Olandų g. (2.2 papunktis), *trečios grupės* automobilių stovėjimo aikštelės – Antakalnio g. ir Šeškinės g. (2.3 papunktis), nurodant jų unikalius numerius ir *orientacinį* parkavimo vietų skaičių jose.

Atkreiptinas dėmesys, kad aukščiau minėtuose teisės aktuose nėra minima Gedimino pr. 9A aikštelė, kuri nurodoma tik SĮ „Susisiekimo paslaugos“ interneto svetainėje, nei įkainių nustatymo metodika joje.

Įkainių metodikos 36 punkte numatyta, kad savivaldybės įmonė *paskelbia perskaičiuotus įkainius viešai savo interneto svetainėje ir Savivaldybės interneto svetainėje ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki jų įsigaliojimo*, tačiau, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, šis reikalavimas nėra tinkamai įgyvendinamas, nes, kaip minėta aukščiau, SĮ „Susisiekimo paslaugos“ interneto svetainėje skelbiami tik šešių automobilių stovėjimo aikštelių adresai ir įkainiai.

Pažymėtina ir tai, kad Įkainių metodikoje nėra įvardinta, kam panaudojamos už stovėjimą minėtose aikštelėse surinktos lėšos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad galiojantis teisinis reguliavimas neužtikrina SĮ „Susisiekimo paslaugos“ veiksmų ir sprendimų objektyvumo. Nuostatų 4 ir 6 punkto nuostatų įgyvendinimas itin svarbus sprendimų dėl vietinės rinkliavos taikymo ir jos dydžių nustatymo priėmimui, tačiau Nuostatai nepakankamai reglamentuoja atitinkamų procedūrų įgyvendinimo tvarką, o savivaldybės įmonei „Susisiekimo paslaugos“ sudaro itin plačias diskrecines sąlygas veikti savo nuožiūra.

Todėl siūlome svarstyti galimybę tikslinti aukščiau analizuotas teisės aktų nuostatas, užtikrinant:

- sprendimų priėmimo ir jų įgyvendinimo funkcijų atskyrimą;
- aiškų, objektyvų ir pagrįstą automobilių stovėjimo vietų užimtumo tyrimą bei vietinės rinkliavos dydžių perskaičiavimą juos ne tik didinant, bet ir mažinant (esant esmingai mažesniai nei 85 proc. užimtumui);

¹¹ Aikštelių priskyrimo vienai ar kitai grupei kriterijai nėra atksleidžiami, pagal nustatytą grupę skiriasi stovėjimo jose įkainiai.

- skaidrų vietinės rinkliavos fondo sudarymą ir atskaitomybę už jo lėšų panaudojimą, viešinant minėtus duomenis SĮ „Susisiekimo paslaugos“ ir Vilniaus miesto savivaldybės interneto svetainėse.

1.3. Nuostatų V skyrius reglamentuoja automobilių statymo vietų rezervavimo tvarką ir numato (Nuostatų 20.2 punktą, taip pat Rezervavimo aprašo 8 punktą), kad asmenys, savo lėšomis *įrengę automobilių stovėjimo vietas už jų valdomo sklypo ribų ir jas perdavę Vilniaus miesto savivaldybės administracijai*, turi teisę ne vėliau kaip per 6 mėnesius nuo įrengtų vietų perdavimo pateikti prašymą Vilniaus miesto savivaldybės administracijai *tam tikrą laiką neatlygintinai rezervuoti* įrengtas automobilių stovėjimo vietas. Neatlygintiną automobilių stovėjimo vietų rezervavimo terminą *nustato Administracijos direktorius* (jo įgaliotas Administracijos direktoriaus pavaduotojas) įvertinęs automobilių stovėjimo vietoms įrengti panaudotų lėšų ir nustatytos automobilių stovėjimo vietų vietinės rinkliavos santykį. <...> Į automobilių stovėjimo vietos įrengimo kainą įskaitomos lėšos, *panaudotos automobilių stovėjimo vietos plotui įrengti*. SĮ „Susisiekimo paslaugos“ sudaro su asmeniu, pageidaujančiu ir turinčiu teisę neatlygintinai rezervuoti stovėjimo vietą, sutartį dėl automobilių stovėjimo vietos (-ų) rezervavimo.

Aukščiau minėtos nuostatos svarstybinos keliais aspektais:

1.3.1. nėra pakankamai atskleistas formuluojęs „stovėjimo vietos įrengimas“ turinys – kokius kriterijus turi atitikti „įrengta“ stovėjimo vieta ar stovėjimo vietos (užimamas plotas, kelio, gatvės, aikštelės dangos rūšis ir būklė, ženklavimas, aptvėrimas, apsauga ir kiti aktualūs kriterijai); kokia tvarka ir kokiais pagrindais remiantis yra derinama (jeigu derinama), kad stovėjimo vieta (vietos) bus įrengiamos už asmenų valdomo sklypo ribų.

1.3.2. Iš Nuostatų nepakankamai aiškūs neatlygintino stovėjimo rezervavimo vietų konkretaus termino nustatymo principai ir maksimalus laikotarpis: ar stovėjimo vietą įrengusiam asmeniui, priklausomai nuo automobilių stovėjimo vietoms įrengti panaudotų lėšų ir nustatytos automobilių stovėjimo vietų vietinės rinkliavos santykio, gali būti nustatomi Nuostatų 20.4 punkte numatyti terminai (nuo 1 iki 12 mėnesių), ar gali būti nustatomi ir kitokie terminai (trumpesni ar ilgesni); kokios procedūros ir skaičiuoklės yra taikomos vertinant įrengtos vietos (vietų) išlaidas ir pan.

1.3.3. Lieka neaiškūs 20.2 punkto nuostatų, kad neatlygintiną automobilių stovėjimo vietų rezervavimo terminą nustato Administracijos direktorius arba jo įgaliotas Administracijos direktoriaus pavaduotojas, santykis su Nuostatų 20.3 punktu, numatančiu, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ sudaro su asmeniu, pageidaujančiu ir turinčiu teisę rezervuoti stovėjimo vietą, sutartį dėl automobilių stovėjimo vietos (-ų) rezervavimo, *kai jis sumoka* nuostatų 12.6 punkte nustatyto dydžio vietinę rinkliavą, santykis.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Nuostatų V skyriumi nustatytas teisinis reglamentavimas vertintinas kaip nepakankamas ir sudarantis sąlygas nepagrįstų sprendimų priėmimui, todėl siūlome atitinkamas jo nuostatas tikslinti.

1.4. Nuostatų 30 punkte numatyta, kad elektromobilio leidimą statyti automobilių mokamose automobilių stovėjimo vietose išduoda SĮ „Susisiekimo paslaugos“ automobilio valdytojui (vairuotojui), nustatyta tvarka įregistravusiam elektromobilį ir pateikusiam: užpildytą nustatytos formos prašymą (30.1 papunktis); automobilio registracijos liudijimą (30.2 papunktis). Nuostatų 33 punkte nustatyta, kad SĮ „Susisiekimo paslaugos“ turi išduoti elektromobilio leidimą arba *motyvuotai atsisakyti jį išduoti* per 5 darbo dienas nuo prašymo (su visais reikalaujamais duomenimis) išduoti elektromobilio leidimą gavimo.

Analizuojamo teisės akto nuostatos neatskleidžia, dėl kokių priežasčių aukščiau minėtas leidimas gali būti neišduodamas, todėl, siekdami teisinio reguliavimo aiškumo ir skaidrumo, siūlome šias aplinkybes detalizuoti.

1.5. Nuostatų 34 punktas nustato, kad vietinė rinkliava, paimta pažeidžiant šiuos nuostatus, gražinama Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka, o 35 punktas numato, kad jei panaikinamas leidimo galiojimas nuostatų 26 punkte nustatyta tvarka arba išvykstama iš automobilio stovėjimo vietos anksčiau, nei pasibaigia apmokėtas stovėjimo laikas, vietinė rinkliava negražinama.

Atkreiptinas dėmesys, kad Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 12 straipsnis (Vietinių rinkliavų nustatymas) nustato, kad Savivaldybės taryba savo sprendimu tvirtina vietinės rinkliavos nuostatus, kuriuose nustato: 1) vietinės rinkliavos dydį; 2) vietinės rinkliavos mokėjimo tvarką; 3) vietinės rinkliavos lengvatas; 4) vietinės rinkliavos gražinimo atvejus; 5) delspinigių dydį, jų apskaičiavimo, mokėjimo tvarką ir atleidimo nuo delspinigių atvejus.

Šių įstatyminių nuostatų kontekste vertinant 35 punkto nuostatas abejotina, ar Nuostatais (numatančiais, kad „vietinė rinkliava, paimta pažeidžiant šiuos nuostatus, gražinama Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka“, nors būtent Nuostatai turėtų būti tai atskleidžiantis teisės aktas) pakankamai reglamentuota vietinės rinkliavos gražinimo tvarka. Todėl siūlome tikslinti atitinkamas Nuostatų nuostatas.

2. Dėl Kompensavimo už neįrengtas automobilių stovėjimo vietas tvarkos aprašo

2.1. Kompensavimo aprašo 13 punkte numatyta, kad statytojas, *pageidaujantis*, kad projektuojant naują statinį, rekonstruojant ar remontuojant esamą statinį, keičiant statinio ar jo dalies paskirtį būtų *papildomai mažinamas minimalus galimų automobilių stovėjimo vietų skaičius*, turi su Savivaldybe sudaryti sutartį pagal Tarybos sprendimu patvirtintą sutarties formą iki statybą leidžiančio dokumento išdavimo.

Kompensacijos dydis už vieną neįrengtą automobilių stovėjimo vietą yra: *2-osios zonos kvartalų grupėje 2.1* – 6000 Eur (Kompensavimo aprašo 9.1 papunktis); *likusioje 2-ojoje zonoje* – 4000 Eur (9.2 papunktis); 3-iojoje zonoje – 2000 Eur (9.3 papunktis).

Atkreiptinas dėmesys, kad statybos techninis reglamentas STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533 (toliau – Reglamentas) numato kitokių zonų skirstymą: 1 zonai priskiriamas miesto senamiestis; 2 zonai priskiriama miesto centrinė dalis (-ys); 3 zonai priskiriamos šalia 2 zonos esančios dalys; 4 zonai priskiriama likusi miesto teritorija (108.1 papunktis), todėl nėra aišku, kuo remiantis sudarytas savivaldybės numatytų zonų skirstymas.

Kompensavimo aprašo 14 punkte nustatyta, kad statant naują statinį, rekonstruojant ar remontuojant esamą statinį, keičiant statinio ar jo dalies paskirtį statinio žemės sklypo ribose *negali būti daugiau* automobilių stovėjimo vietų, nei šiame Apraše nustatytas maksimalus automobilių stovėjimo vietų skaičius.

Reglamento 108.2 papunktyje numatyta, kad nustatant ne didesne kaip 0,25 reikšme mažesnius stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus vietoje neįrengtų privalomų automobilių stovėjimo vietų (išskyrus automobilių stovėjimo vietas specialiajam transportui ir žmonėms su negalia) 2, 3 zonose taikytinos konkrečios kompensavimo priemonės (pėsčiųjų–dviračių takų ar kitos susisiekimo infrastruktūros įrengimas, mobilių transporto paslaugų paketai ar kitos paslaugos / turtas). Kompensavimo priemonės ir jų taikymo vietoje neįrengtų automobilių stovėjimo vietų tvarka nustatoma savivaldybių tarybų sprendimu.

Remiantis minėto reglamento 108.3 papunkčio nuostatomis, *didesnis už privalomą* stovėjimo vietų skaičius atskiroms miestų ar miestelių dalims (kvartalams ar kitoms teritorijoms) taip pat nustatomas savivaldybės tarybos sprendimu.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, manytina, kad Kompensavimo aprašo nuostatos nėra tinkamai suderintos su aukštesnės galios teisės akto nuostatomis.

Be to, iš Vilniaus miesto savivaldybės nustatyto teisinio reguliavimo nėra aišku:

- dėl kokių objektyvių priežasčių (o ne tik statytojui pageidaujant) gali būti neįrengiamos privalomos automobilių stovėjimo vietos, nes toks sprendimas ne tik prieštarauja aukštesnės galios teisės aktams (pavyzdžiui, Reglamento, reikalaujančio tam tikrų kategorijų pastatams įrengti atitinkamą vietų skaičių), turi neigiamos įtakos statomo, remontuojamo statinio būsimų gyventojų ar darbuotojų aplinkai dėl neįrengto pakankamo parkavimo vietų skaičiaus, bet ir reikšmingai pablogina gretimų jau pastatytų pastatų gyventojų aplinką;

- dėl kokių priežasčių Reglamente ir Kompensavimo apraše numatytose miesto zonose statant, rekonstruojant ar remontuojant esamą statinį, keičiant statinio ar jo dalies paskirtį negali būti įrengiama daugiau vietų, nei numatyta Reglamente.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome:

1) suderinti Kompensavimo aprašo nuostatas su Reglamento nuostatomis;

2) siekiant vienodo teisės akto nuostatų taikymo Aplinkos ministerijai svarstyti galimybę tikslinti Reglamento nuostatas įtvirtinant jame baigtinį sąrašą aplinkybių, kurioms esant savivaldybės galėtų leisti statytojui statant naują ar rekonstruojant esamą statinį neįrengti visų privalomų parkavimo vietų;

3) tobulinti Kompensavimo aprašo nuostatas, numatant baigtinį aplinkybių sąrašą, kurioms esant galėtų būti mažinamas privalomas parkavimo vietų skaičius ir numatyti konkrečias privalomas kompensacines priemones (pavyzdžiui, nesant galimybės įrengti privalomą minimalų parkavimo vietų skaičių dėl vietos sklype trūkumo įpareigoti statybos ar rekonstrukcijos darbus vykdančius subjektus trūkstamas privalomas automobilių stovėjimo vietas įrengti gretimame sklype, kt.);

4) tikslinti Reglamento ir atitinkamai Kompensavimo aprašo nuostatas numatant sąlygas, aplinkybes ir kriterijus, kai privalomas minimalus automobilių stovėjimo vietų skaičius prie statomų, rekonstruojamų statinių ar pastatų, kurių paskirtis keičiama, galėtų ir / ar turėtų būti didinamas.

2.2. Kompensavimo aprašo 20 punkte numatyta, kad šio aprašo 9 punkte nustatyto dydžio kompensacijos už neįrengtą automobilio stovėjimo vietą lėšos naudojamos tik susisiekimo infrastruktūrai plėtoti – *pėsčiųjų ir dviračių takams ar kitai susisiekimo infrastruktūrai įrengti, elektromobilių pakrovimo stotelėms, viešoms automobilių stovėjimo aikštelėms, sistemos „statyk ir važiuok“ stovėjimo aikštelėms įrengti bei funkcionavimui užtikrinti, viešojo transporto tinklo plėtrai <...>*.

Pažymėtina, kad aukščiau išvardintos lėšų panaudojimo kryptys iš esmės nėra susijusios su automobilių parkavimo vietų trūkumo problemos mažinimu ar sprendimu nei centrinėje miesto dalyje, nei sparčiai plečiamuose gyvenamuosiuose rajonuose, nes nė viena iš jų, išskyrus viešųjų automobilių stovėjimo aikštelių įrengimą, neprisidėtų prie opios neįrengto minimalaus privalomo automobilių stovėjimo prie statomų, rekonstruojamų statinių skaičiaus problemos sprendimo ar mažinimo.

Siūlome svarstyti minėtų nuostatų tikslinimo galimybę, be kita ko, viešinant už surinktas kompensacijas atliktų ir planuojamų atlikti viešąjį interesą užtikrinančių automobilių parkavimo infrastruktūros gerinimo darbų sąrašus.

2.3. Kompensavimo už neįrengtas automobilių stovėjimo vietas sutarties formos, patvirtintos Vilniaus miesto savivaldybės tarybos 2017 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. 1-1312, 5

punkte numatyta, kad statytojui neįvykdžius ar netinkamai įvykdžius sutartinius įsipareigojimus, savivaldybė *turi teisę apie tai informuoti Valstybinę teritorijų planavimo ir statybos inspekciją* (toliau – VTPSI). *Statinio statybos užbaigimo aktas gali būti išduotas ar deklaracija apie statybos užbaigimą patvirtinta tuo atveju, jei statytojas įvykdo įsipareigojimus pagal sutartį dėl kompensacijų už neįrengtas automobilių stovėjimo vietas, t. y. sumoka kompensaciją už neįrengtas automobilių stovėjimo vietas ir delpinigių, jei tokie apskaičiuoti, arba įrengia visas pagal normatyvus ir Vilniaus miesto savivaldybės teritorijos suskirstymo į zonas pagal nustatytus automobilių stovėjimo vietų skaičiaus koeficientus schemą privalomas automobilių stovėjimo vietas.*

Lingvistinė ir loginė aukščiau minėtos nuostatos konstrukcija suponuoja, kad savivaldybė turi teisę, bet ne prievolę informuoti statybas prižiūrinčią VTPSI apie neįrengtas privalomas pagal Reglamentą automobilių stovėjimo vietas, nors, remiantis minėto 5 punkto formuluote, jas tame objekte įrengti yra įmanoma.

Pažymėtina, kad Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2016-12-12 įsakymu Nr. D1-878 patvirtinto statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ (toliau – Statybos reglamentas) V skyriuje „Statybos užbaigimas“ nėra įvardinta prievolė statytojui pateikti su neįrengtomis privalomomis automobilių stovėjimo vietomis ir atitinkama (ne)sumokėta pinigine kompensacija susijusių dokumentų, o VTPSI – patikrinti, ar visos pagal Reglamentą privalomos įrengti automobilių stovėjimo vietos yra įrengtos.

Tokia situacija vertintina kaip ydinga antikorupciniu požiūriu ir pažeidžianti viešąjį interesą, nes sudaro galimybę išduoti statybų užbaigimą liudijantį dokumentą statytojui neįrengus privalomo minimalaus automobilių stovėjimo vietų skaičiaus prie naujai pastatytų ar rekonstruotų statinių, taip pat pakeitus jų paskirtį, taip pabloginant būsimų pastato naudotojų bei jau pastatytų gretimų statinių naudotojų situaciją ir aplinką. Turimomis žiniomis, pasitaiko atvejų, kad statybų užbaigimo dokumentas išduodamas neįrengus privalomų stovėjimo vietų (konkrečiu atveju – beveik 900) bei įregistravus prievolę jas *ateityje* įrengti gretimame sklype. Praėjus keleriems metams parkavimo aikštelės taip ir nebuvo įrengtos, o prievolė jas įrengti buvo tiesiog išregistruota Registrų centre.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome:

- Aplinkos ministerijai svarstyti galimybę tikslinti Statybų reglamento nuostatas, susijusias su statybų užbaigimo procedūromis ir tai liudijančių dokumentų išdavimu numatant, kad statybų procese ir išduodant statybų užbaigimo dokumentus būtų įsitikinama, kad įrengtos visos privalomos automobilių stovėjimo vietos arba, esant objektyvioms priežastims (numačius Reglamente baigtinį

aplinkybių sąrašą) jų trūkumas yra kompensuotas alternatyviomis priemonėmis, pavyzdžiui, įrengus (o ne įsipareigojus ateityje įrengti) trūkstamas vietas gretimame sklype;

- Valstybės kontrolei svarstyti galimybę įvertinti Vilniaus miesto savivaldybės sprendimų, susijusių su Kompensavimo aprašu numatytomis procedūromis, pagrįstumą ir gautų kompensacijų lėšų panaudojimo tinkamumą.

3. Dėl Gyventojų ir komercinių patalpų savininko (valdytojo) leidimų išdavimo, pratęsimo ir panaikinimo tvarkos aprašo

3.1. Nuostatų 21 punkte numatyta, kokius dokumentus turi pateikti asmuo, siekiantis gauti gyventojų leidimą, suteikiantį teisę statyti automobilį mokamose automobilių stovėjimo vietose: užpildytą nustatytos formos prašymą (21.1 papunktis); vairuotojo pažymėjimą, išduotą prašančiojo vardu (21.2 papunktis); Lietuvos Respublikos įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka išduotą *pažymą arba išrašą dėl asmens deklaruotos gyvenamosios vietos gyvenamojoje patalpoje (bute) arba poilsio paskirties* iki 2017 m. gruodžio 31 d. įregistruotoje patalpoje esančioje teritorijoje, kurioje galioja gyventojams išduodami leidimai statyti automobilius mokamose automobilių stovėjimo vietose (21.3 papunktis); valstybės įmonės Registrų centro išduotą *pažymą apie poilsio patalpų įregistravimą*, jeigu deklaruota gyvenamoji vieta yra poilsio paskirties iki 2017 m. gruodžio 31 d. įregistruotoje patalpoje, esančioje teritorijoje, kurioje galioja gyventojams išduodami leidimai statyti automobilius mokamose automobilių stovėjimo vietose (21.5 papunktis).

Minėtos nuostatos svarstybinis keliais aspektais:

3.1.1. Aprašo, turinčio detalizuoti Nuostatų 21 punkto įgyvendinimą, 11 punkte numatyta, kad asmuo, siekiantis gauti gyventojų leidimą, turi pateikti tik nustatytos formos prašymą (11.1 papunktis); vairuotojo pažymėjimą, išduotą prašančiojo vardu (11.2 papunktis), ir pažymą arba išrašą dėl asmens deklaruotos gyvenamosios vietos gyvenamojoje patalpoje (bute), esančioje teritorijoje, kurioje galioja gyventojams išduodami leidimai statyti automobilius mokamose automobilių stovėjimo vietose (11.3 papunktis).

Pažymėtina, kad nei Nuostatuose, nei Apraše nėra numatyta reikalavimo nurodyti automobilio, kurį bus leidžiama parkuoti gyventojų leidime numatytose vietose, valstybinį numerį. Jį prašoma nurodyti tik pildant prašymą.

Tačiau Aprašo 16 punkte įtvirtinta, kad *pasikeitus automobiliui ar jo valstybiniam numeriui*, automobilio valdytojui (vairuotojui), pateikusiam prašymą ir vairuotojo pažymėjimą, išduotą prašančiojo vardu, be papildomo mokesčio išduodamas naujas gyventojų leidimas. <...> *Keisti automobilio valstybinį numerį galima ne dažniau kaip kas 7 kalendorines dienas.*

Aukščiau minėtos nuostatos sudaro sąlygas piktnaudžiauti gyventojui išsimant leidimą ne jo vardu registruotai transporto priemonei parkuoti, taip galimai sudarant sąlygas kitiems asmenims nepagrįstai naudotis tik šiam gyventojui, remiantis teisės aktais, priklausančia lengvata statyti automobilį vietinė rinkliava apmokestintoje zonoje. Mūsų nuomone, siekiant Nuostatais ir Aprašu nustatyto teisinio reguliavimo tikslų pasiekimo ir skaidraus įgyvendinimo, gyventojų leidimas turėtų būti išduodamas tik leidimą gauti siekiančio asmens vardu registruotam (ar registruotiems, kai prašoma dviejų galimų leidimų) arba kitais pagrįstais pagrindais valdomam automobiliui (-ams) statyti (pavyzdžiui, įmonės vardu registruotam, tačiau tam asmeniui suteiktam laikinai naudotis automobiliui ir pan.).

Atkreiptinas dėmesys, kad analizuojamuose teisės aktuose nėra nuostatų dėl komercinių patalpų savininkų (valdytojų) automobilio valstybinio numerio leidime pakeitimo.

Todėl siūlome tikslinti atitinkamas Nuostatų ir Aprašo nuostatas, numatant, kad:

- gyventojų leidimas būtų išduodamas tik gyventojų vardu įregistruotai ar kitais teisėtais ir pagrįstais pagrindais valdomai transporto priemonei atitinkamose zonose parkuoti;

- laikinai negalint naudotis savo vardu įregistruota transporto priemone (pavyzdžiui, jai sugedus, patyrus avariją ir pan.), pateikiant prašymą dėl automobilio valstybinio numerio pakeitimo, nurodyti kieno automobilis ir koku pagrindu bus laikinai valdomas (išsinuomotas, pasiskolintas iš fizinio ar juridinio asmens ir pan.), kuri apibrėžtą laiką bus parkuojamas leidime nustatytose vietose;

- analogiškai detalizuoti komercinių patalpų savininkų (valdytojų) automobilio valstybinio numerio leidime pakeitimo sąlygas.

3.1.2. Tiek Nuostatų, tiek Aprašo punktuose yra nurodyta prievolė asmeniui pateikti išrašą arba pažymą apie deklaruotą gyvenamąją vietą, nors šie duomenys automatiškai pateikiami iš Gyventojų registro pildant prašymą tiek elektroniniu būdu per e. valdžios vartus, tiek pildant prašymą SĮ „Susisiekimo paslaugos“ darbuotojui administruojamoje sistemoje. Tačiau nei Nuostatuose, nei Apraše nėra numatyta, kad siekiant gauti gyventojų leidimą, suteikiančią teisę lengvatinėmis sąlygomis statyti automobilį mokamose automobilių stovėjimo vietose, būtų pateikiamas Nekilnojamojo turto registro išrašas apie patalpą, kurioje deklaruota gyvenamoji vieta, teisinį statusą – ar ji valdoma nuosavybės teise, ar kitais pagrindais, pavyzdžiui, nuomos, panaudos.

Palyginti, siekiant gauti Komercinių patalpų savininko (valdytojo) leidimą minėtus dokumentus pateikti privaloma (savininko ar teisėto patalpos valdytojo (naudotojo) vardu pasirašytą prašymą (Aprašo 20.1.1 papunktis); Aprašo 20.1.1 papunktyje nurodytos patalpos Nekilnojamojo turto registro išrašą (su duomenimis apie nuomos ar panaudos sutarties įregistravimą, jeigu prašymą pasirašė asmuo, valdantis patalpas nuomos ar panaudos teise (Aprašo 20.1.2 papunktis).

Mūsų nuomone, siekiant išvengti nesąžiningo elgesio atveju, kai gyvenamoji vieta fiktyviai deklaruojama kito asmens gyvenamojoje patalpoje, siekiant gauti gyventojų leidimą vienam ar dviem automobiliams parkuoti didžiausia vietinė rinkliava apmokestintose gatvėse, aikštelėse ar daugiabučio kiemuose lengvatinėmis sąlygomis, svarstyti galimybė numatyti papildomas priemones, kurios, nesukeliant neproporcingos administracinės naštos gyventojams, leistų sumažinti fiktyvaus deklaravimo atvejų ir, atitinkamai, nepagrįsto naudojimosi lengvata atvejų.

3.1.3. Kaip jau minėta aukščiau, pagal Nuostatų 21.3 papunktį, siekiantis gauti gyventojų leidimą asmuo turi pateikti SĮ „Susisiekimo paslaugos“ darbuotojui pažymą arba išrašą dėl asmens deklaruotos gyvenamosios vietos gyvenamojoje patalpoje (bute) arba *poilsio paskirties* iki 2017 m. gruodžio 31 d. įregistruotoje patalpoje <...>.

Atitinkamai Aprašo 13.4 papunktyje numatyta, kad gyventojų leidimas neišduodamas, jeigu automobilio valdytojas (vairuotojas) pateikė pažymą apie deklaruotą gyvenamąją vietą *ne gyvenamosios paskirties patalpose* (ir Nuostatų 21.3 papunktis).

Atkreiptinas dėmesys, kad remiantis statybos techninio reglamento STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ 7.13 papunkčiu¹², poilsio paskirties pastatai yra priskiriami prie negyvenamosios paskirties patalpų.

Atsižvelgdami į tai, kas išdėstyta, siūlome suderinti Nuostatų 21.3 papunktį su aukštesnės galios teisės akto nuostatomis.

3.2. Nuostatų 26 punktą numato, kad Gyventojų ir komercinių patalpų savininko (valdytojo) leidimai gali būti panaikinami, jei jie netinkamai naudojami ar po jų išdavimo pasikeitė sąlygos, kuriomis remiantis leidimas buvo išduotas. Apie leidimo panaikinimą SĮ „Susisiekimo paslaugos“ leidimą gavusį asmenį informuoja raštu jo prašyme nurodytu adresu arba elektroniniu paštu 3 darbo dienas prieš leidimo panaikinimą, nuroydamą leidimo panaikinimo priežastis. Automobilio valdytojui (vairuotojui) per šį terminą nepašalinus nustatytų leidimo naudojimo trūkumų, leidimas panaikinamas.

Aprašo 14 punkte numatyta, kad netinkamu gyventojų naudojimui ir jo išdavimo sąlygų pasikeitimu laikomi atvejai, kai: kai iš automobilio valdytojo (vairuotojo), kuriam išduotas gyventojų leidimas, atimama teisė vairuoti (14.1 papunktis); kai pasikeičia automobilio valdytojo (vairuotojo), kuriam išduotas leidimas, deklaruota gyvenamoji vieta (14.2 papunktis); kai minėtas asmuo miršta (14.3 papunktis); *kitais atvejais*, kai paaiškėja, kad gyventojų leidimas buvo išduotas nepagrįstai arba gyventojų leidimas išduotas pažeidžiant Nuostatuose nustatytus reikalavimus (14.4 papunktis).

Minėtos nuostatos svarstyti šiais aspektais:

---

¹² Prieiga internete: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/998f6af39c3d11e68adcda1bb2f432d1/asr>

3.2.1. Nuostatų VI skyrius reglamentuoja bendruosius gyventojų ir komercinių patalpų savininkų leidimų išdavimo, naudojimo, pakeitimo ir panaikinimo tvarkos principus, tačiau konkrečių nuostatų, pavyzdžiui, dėl leidimo netinkamo naudojimo ar leidimo pakeitimo sąlygų nedetalizuoja. Kiek minėta aukščiau, fragmentiškai šie aspektai reglamentuojami SĮ „Susisiekimo paslaugos“ patvirtintu Aprašu, tačiau, atsižvelgiant į Rinkliavų įstatymo 12 straipsnio nuostatas, mūsų nuomone, svarstyтина, ar leidimo netinkamo naudojimo ir panaikinimo aspektų reglamentavimas žemesnės galios teisės aktu atitinka įstatymines nuostatas.

3.2.2. Iš teisinio reguliavimo nėra aišku, koku būdu gaunama informacija apie leidimui išduoti svarbių aplinkybių pasikeitimus – ar tai privalo atlikti leidimo turėtojas (ir per kiek laiko), ar tokie įgaliojimai suteikiami leidimą išduodančiam asmeniui (kontroliuoti, kaip laikomasi leidime nustatytų sąlygų).

3.2.3. Neatskleidžiamas ir nedetalizuojamas Aprašo 14.4 papunkčio turinys, kokie „kiti atvejai“, priskirtini leidimo netinkamam naudojimui, turimi omenyje – ar, pavyzdžiui, mūsų aukščiau įvardinti atvejai dėl fiktyvaus gyvenamosios vietos deklaravimo, ne savo automobilio registravimo leidimui gauti, kiti dar nepaminėti.

3.2.4. Mūsų nuomone, svarstyтина ir tai, ar Apraše nustatytas terminas yra pakankamas tinkamai informuoti asmenį apie galimą leidimo panaikinimą bei pažeidimams pašalinti.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad analizuojamų teisės aktų nuostatos neatskleidžia padarinių, kurie turėtų kilti paaiškėjus, kad leidimas buvo išduotas nesant pagrindo, tinkamai neįvertinus visų dokumentų, aplinkybių, ar netinkamai, neteisėtai naudojamas, pavyzdžiui, ar leidimo turėtojas turėtų kompensuoti nuostolius už be pagrindo gautas lengvatines sąlygas naudotis stovėjimo vietomis, ar būtų taikomos kitos sankcijos.

Teisinio reguliavimo neapibrėžtumas ir neišsamumas sukuria sąlygas piktnaudžiauti taikant jo nuostatas ir suteikia pernelyg plačią diskreciją sprendimus primantiems asmenims. Todėl siūlome svarstyti galimybę tikslinti aukščiau minėtas Nuostatų bei Aprašo nuostatas.

4. Dėl Rezervavimo aprašo nuostatų

Rezervavimo aprašo 6 punkte nustatyta, kad savivaldybės administracijos įgaliotas padalinys (Vilniaus miesto savivaldybės administracijos departamentas, kurioje yra eismo organizavimo sritis), atsižvelgdamas į automobilių stovėjimo vietų poreikį gatvėje ar aikštelėje, suteikia teisę rezervuoti automobilio stovėjimo vietą (-as) pagal Tarybos sprendime nurodytą rinkliavos mokestį, *atsisako rezervuoti stovėjimo vietas arba panaikina suteiktą teisę į rezervuotą vietą.*

Automobilių stovėjimo vietų rezervavimo darbo grupė, nutarusi *nepritarti automobilių stovėjimo vietų rezervavimui arba panaikinti anksčiau rezervuotas stovėjimo vietas*, motyvuotu išaiškinimu siūlymą teikia Savivaldybės administracijos įgalioto padalinio vadovui galutinio sprendimo priėmimui (Rezervavimo aprašo 13 punktą).

Rezervavimo aprašo 14 punkte numatyta, kad įmonė, įstaiga ar organizacija, sudariusi sutartį dėl automobilio stovėjimo vietos (-ų) rezervavimo, įsirengusi schemoje nenumatytus kelio ženklus, privalo juos išmontuoti savo lėšomis. Jei šis įsipareigojimas nevykdomas, Savivaldybės administracijos įgaliotas padalinys vienašališkai gali panaikinti leidimą naudotis rezervuotomis automobilių stovėjimo vietomis <...>.

Iš aukščiau minėtų ir kitų Rezervavimo aprašo nuostatų nėra aišku, dėl kokių objektyvių priežasčių gali būti atsisakoma rezervuoti stovėjimo vietas arba panaikinti anksčiau rezervuotas stovėjimo vietas – ar tik dėl Rezervavimo aprašo 14 punkte numatytos priežasties, ar esant ir kitoms nedetalizuotoms aplinkybėms, prieš kiek laiko vietas rezervuojantis fizinis ar juridinis asmuo yra informuojamas apie rezervuotų vietų (galimą) panaikinimą, kaip atlyginami jo dėl to patirti nuostoliai (iš anksto sumokėjus už vietos (-ų) rezervaciją) ir pan.

Siekdami teisinio reguliavimo išsamumo, nuoseklumo ir skaidrumo, siūlome tikslinti atitinkamas vertinamo teisės akto nuostatas pašalinant minėtas teises spragas.

5. Dėl SĮ „Susisiekimo paslaugos“ aikštelių taisyklių nuostatų

SĮ „Susisiekimo paslaugos“ aikštelių taisyklės reglamentuoja trumpalaikio ir ilgalaikio (nuo vienos savaitės iki trijų mėnesių) stovėjimą SĮ „Susisiekimo paslaugos eksploatuojamose aikštelėse T. Kosciuškos g. 1A, Tiltu g. 14, G. Baravyko g. 3 ir G. Baravyko g. 10.

Taisyklių 21 punkte numatyta, kad jei klientas atsisako ilgalaikio stovėjimo leidimo (už kurį privaloma sumokėti iš anksto) nepasibaigus jo galiojimo terminui, *sumokėtas mokeskis už stovėjimą neperkeliamas ir negrąžinamas*. Mokėjimo metu pateikti automobilio (-ių) duomenys ilgalaikio stovėjimo leidimo galiojimo laikotarpiu *nekeičiami* (23 punktą).

Išanalizavus viešai skelbiamą informaciją apie ilgalaikio stovėjimo įkainius aukščiau minėtose aikštelėse matyti, kad automobilio stovėjimo kaina per mėnesį gali siekti ir kelis šimtus eurų¹³. Todėl svarstyta, ar SĮ „Susisiekimo paslaugos“ aikštelių taisyklių 21 punkto nuostatos yra pagrįstos ir nepažeidžia ilgalaikio stovėjimo rinkliavos mokėtojų teisių. Mūsų nuomone, dėl objektyvių priežasčių (sugedus automobiliui, jį pavogus, patyrus avariją ir pan.) negalint statyti automobilio ilgalaikio stovėjimo aikštelėje, lėšos (arba jų dalis) už nepanaudotas leidimo sąlygas turėtų būti grąžintos jų mokėtojui.

¹³ Prieiga internete: <https://www.parking.lt/lt/1/17/18>

Palyginti, Rinkliavos grąžinimo apraše reglamentuojama permokėtos vietinės rinkliavos grąžinimo tvarka už trumpalaikį stovėjimą, kai įvykus *m.Parking* sistemos techniniam sutrikimui, rinkliavos mokėtojas negali nutraukti užsakytos paslaugos. Kadangi klientas, susidūręs su tokia problema paprastai iš karto susisiekiama su *m.Parking* sistemą administruojančia SĮ „Susisiekimo paslaugos“ ir informuoja apie gedimus, o techniniai trikdžiai paprastai greitai sutvarkomi, manytina, kad tokiu atveju susidaro kur kas mažesni rinkliavos mokėtojo finansiniai nuostoliai, nei esant ankstesnėje pastraipoje minėtai situacijai.

Todėl siūlome svarstyti galimybę atitinkamai tikslinti teisinio reguliavimo nuostatas, numatant objektyvių priežasčių ir aplinkybių sąrašą, kurioms esant sumokėtas ir nepanaudotas mokestis už ilgalaikį stovėjimą būtų grąžinama.

Prašome per du mėnesius nuo antikorupcinio vertinimo išvados gavimo dienos pranešti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybai, kaip buvo atsižvelgta ar numatoma atsižvelgti į antikorupcinio vertinimo išvados pasiūlymus, ir pateikti motyvuotą informaciją dėl kiekvieno pasiūlymo įgyvendinimo¹⁴.

Direktoriaus pavaduotojas

Egidijus Radzevičius

Julija Antanaitė, tel. (8 706) 62 755, el. p. julija.antanaite@stt.lt

---

¹⁴ Prieiga internete: <https://www.stt.lt/lt/doclib/2xlsu0nyuios6d7pr8q9ggm9s1axny3w>